

Proiect editorial susținut de COPYRO

Îngrijitorii colecției ECHINOX:
Horia BĂDESCU, Ion POP, Eugen URICARU

© Editura Școala Ardeleană, 2020
Cluj-Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364 117 252; 0728 084 801
e-mail: office@scoalaardeleana.cluj.ro,
redactie@scoalaardeleana.cluj.ro
Difuzare: tel/fax 0364 117 246; 0728 084 803
e-mail: difuzare@scoalaardeleana.cluj.ro,
esadifuzare@gmail.com
www.scoalaardeleana.cluj.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MORARU, IUSTIN

Scări și capcane : antologie de autor : 1972-2018 /
Iustin Moraru ; cu un cuv. înainte de Ion Pop. - Cluj-Napoca :
Editura Școala Ardeleană, 2020
ISBN 978-606-797-452-2

I. Pop, Ion (pref.)

821.135.1

Desen coperta I: Larisa Crăciunaș
Concept grafic: Ovidiu Văidean
Editor: Vasile George Dâncu
Redactor: Andrei Dobos
Tehnoredactare: Larisa Crăciunaș

IUSTIN MORARU

Scări și capcane

Antologie de autor
1972-2018

Un cuvânt înainte de Ion Pop

Cluj-Napoca, 2020

CUPRINS

Un cuvânt înainte de Ion Pop / 5

Din volumul *La poarta pietrelor* (1972) / 13

Treier cosmic / 14

Prin umbre / 16

Lasă-mi doar trecerea / 17

Câinele alb / 18

Mai cheamă / 19

O să ne știe / 20

Contaminare / 21

Din volumul *Desprinderea fiului* (1976) / 23

Floarea fără albine / 24

Scări și capcane / 25

Din interior / 26

Așteptare / 27

Ramuri de aer / 28

Ceas răvășit / 29

Pasărea albă / 30

Drumul întoarcerii / 31

Prin spărturile anilor / 32

Din volumul *Trăind într-o rază* (1982) / 33

Când busola visează / 34

Limite / 35
În aerul indiferenței / 36
Mult mai deplin / 37
O dără subțire de sânge / 38
Taina florilor perfecte / 39
Drumul / 40

Din volumul *Pasăre liberă* (2004) / 41

Zidul rușinii / 42
Trenul tăcerii / 43
Ritual / 44
Floarea de măr / 45
Eliberări / 46
De la o vreme / 48
Nevoia de aer / 49
Într-o stranie dimineată / 53
Firul subțire / 55
Povara zilei / 56
Rădăcini / 57
Generații / 58
Pasărea năzdrăvană / 59
Frunze / 60
Vină / 61
Pridvor / 62
Nașterea unui copil / 63

Din volumul *Cușca leului liber* (2016) / 65

Din ciclul ÎNTRE DOUĂ TĂCERI / 66

Cușca leului liber / 66
Cămașa de forță / 68
Revenire / 70

O poartă spre altceva / 71

Acvariu / 73

Fir de nisip / 74

Floare de câmp / 75

Întâlnire în oglindă / 77

Mă-ncumet să fiu / 78

Horus / 79

Ochii orbului / 80

Îmi ceri să plecăm / 82

Popas / 84

Ochiul cu o mie de pleoape / 85

Țestoasa / 87

Sub vultur / 88

Apă vie / 89

Cărțile / 90

Vine iar toamna / 91

A mai trecut un an / 92

Taină / 93

Insomnie / 94

Clipa de grație / 95

Îmi spune îngerul / 96
Vis / 97

Din ciclul ORGA DE LEMN / 98

Orga de lemn / 98

Trepte de apă / 100

Cântecul mierlei / 101

Floarea dimineții / 102

Îmi pot aminti / 103

Linia vieții / 105

Sunt / 106

Comoara pierdută / 107

O pasăre / 108

Câmpul visează alb / 109

Mama, fără cuvânt / 110

Văd / 111

Căinele din copilărie / 113

Mama, cea de toate zilele / 114

O văd pe mama / 115

Stea / 116

Bătrânul / 117

Din ciclul CÂINII CIVILIZAȚIEI / 118

O flăcăruie / 118

Cățea împușcată / 119

Sălbatic și pur / 120

Auroră / 121

Din ciclul ELEGII DALMATE / 122

Scarabeul albastru / 122

Sidef / 123

Din ciclul OGLINZI CURGĂTOARE / 124

Amurg de femeie / 124

În umbra ta / 125

Sprijinit într-o rază / 126

Inima grădinii / 127

Pași pe nisip / 128

Vitrină / 130

Scrisoare / 131

Femeie singură / 133

Țară pierdută / 136

Armura de gheață / 137

Din ciclul BALADA PUIULUI DE CUC / 138

În fața altarului / 138

Târfa întunericului / 141

Semnul sfânt / 143

Piaza rea / 146

Cerbii / 147

Să-și simtă mierea (Blestem) / 148

Fereastra / 150

Câine de pripas / 152

Nu-i vina mea că am înflorit / 153

În mănăstire / 154

Labirintul de goluri / 158

Din ciclul RĂTĂCIRE ÎN VIS / 160

Spulberări / 160

Bucurie sălbatică / 162

Pasărea-umbră / 163

Un colț de casă / 164

Când a plecat / 165

Fereastră de cristal / 166

Nu-mă-uita / 167

Lupul iubirii / 169

Aș vrea / 170

Purpură / 171

Aer / 172

Rug / 173

Nu mi-e de-ajuns / 174

Aprinderea rugului / 175

Floarea melancoliei / 176

Lumină otrăvită / 177

Zbaterea meduzei / 178

Cu brațe transparente / 179

Natură vie, cu măr / 181

Floare de cais / 184

Păsări îndrăgostite / 185

Turn de tăcere / 186

Linște / 188

Stea dublă / 189

Lin / 190

Cântecul umbrei / 191

Pe urmele tale / 192

Tăcere / 193

Ultima ninsoare / 194

Lentila de gheață / 195

Cu ochii deschiși / 196

Frison / 197

Nu-mi ajunge / 198

Tărâmul oglinzii / 199

Câinele / 200

Zbor ulterior / 202

Capcana / 203

Niciodată / 204

Cântec pierdut / 205

Umbra ta / 206

Stranie pereche / 207

Chihlimbar / 208

Floare carnivoră / 212
Două cuie de foc / 213
Ziua iubirii / 215
În Sirius / 216

Din ciclul *EVADARE PRIN CER* / 217

Chemare / 217
Un rob în genunchi / 218
Îmbrățișarea ta / 219
În raza mistuirii / 220
Izvorul / 221
Stare de zbor / 222
Pe cărarea din vis / 223
Cât de liber eram / 224
Împreună / 225
Înserare / 226
Dă-mi mâna ta / 227

Din volumul *Ferestre între lumi* (2018) / 229

Cine ești? / 230
Cineva mă trăiește / 231
Visul iernii / 233
Doar tu vezi în mine lumina / 234
Ramura de măslin / 235
Captivi în uitare / 237

Cântecul singurătății / 239

Cer fără stele / 240

Pe un fir de argint / 241

Fecioara dimineții / 242

Călătoria spre fructul oprit / 244

Învingătorul învins / 245

Învăț să mă pierd / 246

Armura regească / 247

Zarea de fosfor / 248

Blândă prelungire / 249

Trezirea din comă / 250

REFERINȚE BIOBIBLIOGRAFICE / 253

IUSTIN MORARU

Scări și capcane | 1972-2018

ființa îndrăgostitului, ca un remediu în rău. Întreg acest spațiu liric recapătă, prin reluarea obsesivă a aceleiași tensiuni nostalgice, o însemnată cotă de energie pasională recuperată, într-un „discurs amoros” căruia nu-i lipsește o notă naiv adolescentină, în mica lume în care florile de nu-mă-uita pot fi vecine cu „trandafirul întunecat” dăruit în efigie concettistă iubitei înstrăinate, în care se mai poate arde până la cenușă pe rugul aprins de patima dragostei și bărbatul suferind de ne iubire își poate vedea, conform convenției lirice încă funcționale aici, capul tăiat, rămas cu ochii deschiși pe butucul călăului... Toate acestea, învăluite în „foșnetul” și „freamătul de odinioară”, acum reînviată în amintire, ca „foșnet al timpului”. Fără mari cutezanțe în materie de inventivitate metaforic-simbolică, Iustin Moraru oferă, în noua sa antologie, o imagine a scrisului său liric accentuat confesiv, cu note de patos sentimental pe care, în alte secvențe ale operei, le temperează sub semnul acelei reverii blânde care dădea tonul primelor sale poeme. Anii modernismului moderat în care s-a format au lăsat în scrisul său amprente ca și definitive.

Ion Pop

Din volumul
La poarta pietrelor (1972)

IUSTIN MORARU

Scări și capcane | 1972-2018

Treier cosmic

Un popor bătrân adunat aici
Cât vezi cu ochii peste văi de fum
Toți cu pieptul spre soare răsare
Și capul de semințe nebun.

Ocheane virgine privești deschid
Prin zarea lăptoasă ivită-n semințe
Spre zilele-n germen cu sori-embriion
Când neales încă seninul presimte
Fierbând limpezirea-ntr-un intim cotlon.

Apele albe, coclitele drojdii
Din sâmburii calpi se retrag în canale,
Curăță lumea armata de ciocli
Cântând prăbușirilor triste-osanale.

Prin lehuzele văi de prea strâmt suferind
Sângeră-n boabe pereții prin somn
Și se clatină plânse icoanele verzi
Când zeei-încolțirii adorm.

Bat clopote sparte-ntr-o dungă
Bat clopote largi în declin
Într-un turn germinal când mai crește
Din piatra mai nouă puțin.

Un popor bătrân adunat aici,
Cât vezi cu ochii peste văi de fum
Toți cu pieptul spre soare răsare
Și capul de semințe nebun.

Un treier cosmic alege mereu.

IUSTIN MORARU

Scări și capcane | 1972-2018

Prin umbre

Se-ncarcă noaptea verde cu trupul tău, cu fum
Cu limpedea-nserare ce-o rețrăim acum,
Și ne inundă leneș cu un dezmăț de lavă
În dulce cotropire și ardere trândavă.

Și monștrii vin prin umbre, din sânge să s-adape,
E clipa mării treceri peste conture-n ape
Când se dezbracă toate de trupul lor cărunt
Și se întrepătrund.

Lasă-mi doar trecerea

Spuie să mă-nchid în tunelul meu scurt
Orb la priveliști și surd
Să rămân în umbra vecină
Drumului scris în lumină.

Să nu îndrăznesc să privesc
Fluviul spre moarte, dumnezeiesc.
Ochii mă dor în orbite închiși
Flămânzi să priceapă, aproape învinși.

Lasă-i să vadă, Doamne și fă-mă
În noapte să curg mai cuminte,
Scoate-mi din creier largul albastru
Și veșnicia din oseminte.

Lasă-mi doar trecerea singură-n carne
Să mă dospească, să mă răstoarne,
Varsă-mi privirea prea multă în ape
Cu vremea să crească și mărilor pleoape.

Împrăștie-mi gândul pe lucruri ca bruma
Să fie răcoare în lume de-acuma.
Și sufletul arde-l să nu-l mai respire
Lumea cum vine în risipire.

IUSTIN MORARU

Scări și capcane | 1972-2018

Căinele alb

Câte-întâmplări n-am urnit, povestit,
Prin noaptea stufoasă mergând după lună
Și câinelui alb câte nu i-am vorbit
Când m-adulmeca pregătit să răpună.

În spatele meu îl știam apropiat
Cu colții afară și gata de salt,
Decât să mă-ntorc să îl văd cum s-aruncă
Mai bine privirea pierdută-n înalt.

De aburul nopții sunt frunzele ude,
Cămașa în spate-i lipită, de gheață,
Păsări de noapte îmi cântă zălude
Că voi muri dacă mă vede la față.

Cerul se lasă pe-o rână spre ziuă,
Focul răsare departe în vatră,
Căinele nopții, în urmă, nesigur,
Mă crede stafie, mă latră.

Mai cheamă

Din depărtat Ardeal o rădăcină vie
Mai storce mama seve din pământuri
Pentru copilul care va să vie
Din lume-alunecat pe gânduri.

Prin rădăcini de fum în destrămare
Mai urcă tata din mormânt spre noi,
Înalte turnuri de năluci prind clopot
În satul vechi cu dangăte vâlvoi.

Se împletesc ecouri de clopote-n păduri,
În trunchiurile plopilor de-afară
Și ard pe marginile drumului
Cu flăcări vapoaroase către seară.

Pe când plantat într-o nălucă cresc,
Însingurat, cu dorul nedepriș,
Din depărtări, prin rădăcini tăiate
Mai cheamă clopotele cu gâtlejul stins.

IUSTIN MORARU

Scări și capcane | 1972-2018

O să ne știe

O să ne știe toate pe de rost
S-or îmbiba cu noi podelele și pragul
Și trupul mesei va cerși căldura
Palmelor tale să-i învie fagul.

Imaginile noastre se vor depune-n lucruri,
Le-or absorbi pereții, perdeaua, cheia, patul
Și când suntem plecați vor sprijini
Cu brațele din interior palatul.

Vor concura-ntre ele cărțile, vor fi
Trezite pagini vechi la care sângeri,
Amprente pe masă se vor mai hărțui
Cu flăcări proaspete și stingeri.

Aburul de pe geam va supăra oglinda
Păstrând mai caldă răsuflarea noastră,
Copacii-și vor reține freamătul s-audă
Gâlceava-aceasta prin fereastră.

Și când intrăm e liniște, nu-i nimeni.
În neclintire lucrurile vor
Să-nvețe de la noi căldura
Și jocul sentimentelor.

Contaminare

Brazii mai putrezi la trunchi se clatină singuri,
Acele lor se întorc înăuntru mai reci
Și fără-nțelegere vântul le
Clatină crengile
Ajunse în sânge, în goluri, în creier
Amestecându-le.

Nu mai știu care-mi sunt, până unde,
Brațele, oasele, părul,
Ochii-mi sunt tulburi și stoluri de păsări
Pâlpâie-n zare, adânc, dispărând.
Nu mai știu până unde se-ntinde
Trupul meu blând.